

Verantwoordelijkheid t.b.v. SDCH 6 december 2024

We kennen vele vormen van verantwoordelijkheid binnen verschillende contexten zoals in je werk, in de maatschappij, in het gezin, of t.a.v. het klimaat en milieu e.a. Verantwoordelijkheid wordt het meest beschreven in arbeidsrelaties, waar functies gekoppeld zijn aan verantwoordelijkheidsgebieden of taken. Op veel andere gebieden is dat niet zo duidelijk benoemd of beschreven en kunnen we het naar eigen believen toepassen, negeren of lijkt het een kwestie van moraal te zijn.

Wat is verantwoordelijkheid, is dat hetzelfde als verantwoording? Verantwoordelijkheid lijkt meer de uitvoerende vorm, dan wel het proces van verantwoording hebben, maar dat is nog de vraag. Als je verantwoording schuldig bent dien je een soort rekenschap af te leggen en of verklaren waarom jij iets gerechtvaardigd vindt. Maar kunnen we verantwoordelijkheid ook naast ons neerleggen, of ermee sjoemelen of negeren als we de gevolgen niet willen dragen als het negatief uitpakt, of is dat onverantwoord?

Dragen we ook verantwoordelijkheid voor onze gezondheid? Of is gezondheid een lotsbestemming of familiair bepaald en zijn we aan niemand verantwoording schuldig. Gezondheid is van onszelf en verantwoordelijkheid is dus niet van toepassing, toch? En dus gaan we elke winter zwarte pistes skiën zonder voorafgaande training of weer voetballen met een geblesseerde knie. Maar wat zegt de verzekering dan?

Zijn we als mensheid verantwoordelijk voor het klimaat of ligt de verantwoordelijkheid alleen bij de grote vervuilers? Is het onze taak om uitstoot te beperken door minder te reizen of minder vlees te eten, of draagt dat zo minimaal bij dat het onze verantwoording niet raakt, dus waar zou ik me druk om maken?

Bestaat er verantwoordelijkheid in een gezin zoals bijvoorbeeld ieders bijdrage in huishoudelijke taken of inkomen, of is dat rol gebonden en niet belangrijk?

Hoe staat het met de communicatie met je partner, hoe open en eerlijk ben je, draag je bij aan het oplossen van conflicten en reflecteer jij op je eigen aandeel in het gedrag of is dat voor de grootaandeelhouder in het conflict?

Of valt dit alles buiten beschouwing omdat alleen de liefde telt in een relatie?

En als een van beiden al het aanwezige spaargeld consumeert zonder medeweten van de ander, ben je dan alleen of beiden verantwoordelijk voor het leeglopen van de rekening?

Ben je verantwoordelijk voor het gedrag van je kinderen op straat, of zijn ze als puber oud en wijs genoeg om zelf te bepalen wat ze doen op straat? Draag jij verantwoording als zij vandalisme toepassen of zijn ze zelf verantwoordelijk voor hun daden?

En als er zich een calamiteit voordoet dat voorkomen had kunnen worden, heeft een van de ouders daar geen verantwoording voor omdat het gebeurd is tijdens zijn afwezigheid? Is er dan ook sprake van gedeelde verantwoordelijkheid of is er uitstel of kwijtschelding daarvan.

En dan de verantwoordelijkheid in het werk, dat is meestal een omljnd gebied. Maar draag jij als directeur, leidinggevende of manager verantwoording voor alles wat je medewerkers doen, of hebben ze daar een eigen aandeel in. Maar hoe liggen die verhoudingen dan en is dat ooit uitgesproken of punt van gesprek?

Er bestaat er ook een stilzwijgende verantwoordelijkheid; ik zou het moeten weten, maar niemand die het me zegt, dus mijn naam is haas. Is dat dan een morele verantwoordelijkheid, met een groot appèl op mijn geweten? Wat is dan moreel geweten, een gevoel, gedachte, of inprenting?